

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 310/01
Zo dňa: 05.02.2013

Počet výťahkov: 2
Výtlačok číslo: 1
Počet strán: 12
Počet príloh: 0

Z Á Z N A M

**o výsledku kontroly
hospodárenia s verejnými prostriedkami vo vybraných oblastiach so zameraním najmä
na odmeňovanie vo vybranom zdravotníckom zariadení**

Univerzitná nemocnica Martin

Žilina marec 2013

**Záznam
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 310/01 zo dňa 05.02.2013 vykonali:

Mgr. Viera Kožová, vedúca kontrolnej skupiny
Ing. Zuzana Marunová, členka kontrolnej skupiny

kontrolu hospodárenia s verejnými prostriedkami vo vybraných oblastiach so zameraním najmä na odmeňovanie vo vybranom zdravotníckom zariadení.

Účelom kontroly bolo preveriť vo vybranom zdravotníckom zariadení hospodárenie s verejnými prostriedkami so zameraním najmä na odmeňovanie; preveriť dodržiavanie zákona o minimálnych mzdových nárokoch sestier a pôrodných asistentiek.

Kontrola bola vykonaná v čase od 14.02.2013 do 19.03.2013 v kontrolovanom subjekte

Univerzitná nemocnica Martin, Kollárova 2, 036 59 Martin, IČO 00365327

za kontrolované obdobie rokov 2010 až 2012; pre dosiahnutie účelu kontroly a objektívne zhodnotenie kontrolovaných skutočností môžu byť použité údaje aj z predchádzajúcich rokov.

Predmetom kontroly bola analýza hospodárenia; dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri nakladaní s verejnými prostriedkami; dodržanie účelu použitia prostriedkov určených na odmeňovanie z hľadiska zákonných minimálnych mzdových nárokov zdravotníckeho personálu.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1 Všeobecná časť

Martinská fakultná nemocnica ako štátna príspevková organizácia s právnou subjektivitou bola zriadená Ministerstvom zdravotníctva (ďalej len „MZ SR“) s účinnosťou od 01.01.1992 na dobu neurčitú.

Na základe rozhodnutia MZ SR č. 16707-4/2010-OP zo dňa 17.06.2010 s účinnosťou od 01.07.2010 za splnenia zákonných podmienok došlo k zmene názvu na Univerzitnú nemocnicu Martin (ďalej len „UNM“). Nadobudnutím statusu univerzitnej nemocnice došlo k zvýšeniu kreditu nemocnice, ako jednej z troch univerzitných nemocníc v Slovenskej republike. Používanie označenia univerzitná nemocnica zvýraznilo jej jedinečné postavenie medzi poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti vzhľadom na uskutočňovanie pregraduálnej a postgraduálnej výučby, komplexnosť poskytovanej zdravotnej starostlivosti a uskutočňovanie vedy a výskumu.

Predmetom činnosti UNM bolo poskytovanie špecializovanej liečebno-preventívnej starostlivosti, zabezpečovanie špecializovanej ústavnej a ambulantnej zdravotnej starostlivosti vrátane ústavnej pohotovostnej služby, odber orgánov a tkanín od darcov na transplantčné účely a ich spracovanie, transplantáciu obličiek a krvotvorných buniek, výkon záchrannej zdravotnej služby, vedenie Slovenského artroplastického registra, výučba a výchova

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

poslucháčov Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Martine, a ďalšie činnosti v zmysle zriaďovacej listiny.

Základné údaje o kontrolovanom subjekte uvádza v prehľadnej forme nasledujúca tabuľka č. 1.

Tabuľka č. 1 Základné údaje o kontrolovanom subjekte

v EUR

Ukazovateľ	2010	2011	2012
Právna subjektivita	PO	PO	PO
Výsledok hospodárenia strata/zisk) v eurách	-4 881 931,-	+12 980 460,-	-997 843,-
Priemerný počet zamestnancov celkom,	1714,88	1800,08	1813,88
z toho priemerný počet zdravotníckych pracovníkov,	1358,96	1401,79	1424,88
z toho priemerný počet: - lekárov	288,26	305,76	317,05
- sestier	664,20	681,56	695,14
- pôrodných asistentiek	29,81	31,74	30,86
Počet lôžok (stav k 31.12)	887	838	838
Použitie lôžok - /v dňoch/	206 849	200 122	203 083
- /v %/	69,61 %	66,88 %	69,43 %
Počet hospitalizovaných pacientov celkom,	29 441	28 640	29 458
z toho počet pacientov hospitalizovaných jeden deň	(z toho 463)	(z toho 730)	(z toho 972)
Priemerná ošetrovacia doba /v dňoch/	7,03	6,98	6,89
Počet ambulancií	148	148	148
Počet ambulantne ošetrovaných pacientov	248 955	254 385	263 753
Počet spoločných liečebných a vyšetrovacích zložiek	43	43*	42
Počet pacientov, ktorým bola poskytnutá zdravotná starostlivosť v spoločných liečebných a vyšetrovacích zložkách	485 531	474 590	414 003

*Počet spoločných liečebných a vyšetrovacích zložiek - 1.11.2011 došlo k zrušeniu pracoviska Oddelenia klinickej mikrobiológie

Najvýraznejší rozdiel v údajoch uvedených v tabuľke č. 1 nastal v roku 2011, a to vo výsledku hospodárenia UNM. Dosiahnutie kladného výsledku hospodárenia bolo spôsobené oddĺžením UNM zo štátnych finančných aktív. V rámci procesu oddĺženia bola odpustená aj návratná finančná výpomoc v plnej výške, poskytnutá na úhradu záväzkov ešte v roku 2009.

2 Odmeňovanie lekárov, sestier a pôrodných asistentiek

Z písomného vyjadrenia kontrolovaného subjektu zo dňa 22.02.2013 bolo zistené, že kontrolovanému subjektu bola prostredníctvom troch zdravotných poisťovní z 50 mil. EUR rezervy štátneho rozpočtu Slovenskej republiky poskytnutá finančná čiastka 1 116 924,00 EUR navýšením ceny za každý uznaný výkon v období od 01.07.2012 do 31.12.2012. Kontrolovanému subjektu bola uvedená finančná čiastka poskytovaná priebežne na základe mesačne uznaných výkonov v súlade so zmluvnými podmienkami.

Údaje získané kontrolnou skupinou z účtovných kníh o celkovej sume plátov vyplatených lekárom, sestram a pôrodným asistentkám spolu za roky 2010, 2011 a 2012 s členením podľa jednotlivých zložiek, ich vývoj (zmena) spolu, priemer za jeden mesiac a podiel z bežných výdavkov boli zapracované do nasledujúcej tabuľky č. 2.

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Tabuľka č. 2 Platy vyplatené lekárom, sestram a pôrodným asistentkám spolu za rok, priemer za mesiac a podiel z bežných výdavkov v EUR

Plat	Rok		
	2010	2011	2012
tarifný plat	6 817 807,34	7 072 959,60	9 846 448,90
príplatok za riadenie	0,00	0,00	0,00
príplatok za PSS*	0,00	0,00	189 008,98
príplatok za zastupovanie	0,00	0,00	0,00
osobný príplatok	1 124 735,30	1 184 772,39	1 058 491,92
platová kompenzácia za sťažený výkon práce	449 084,05	483 256,11	511 057,39
príplatky**	829 220,45	877 036,76	951 153,46
plat za prácu nadčas	1 187 832,52	1 226 255,08	1 592 214,75
plat za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku	404 319,60	342 341,80	349 587,21
náhrada za neaktívnu časť prac. pohotovosti mimo pracovisko	126 827,28	141 065,60	148 574,25
odmeny	293 229,09	418 999,88	313 943,46
náhrady ***	1 418 081,04	1 514 765,74	1 881 012,37
spolu	12 651 136,67	13 261 452,96	16 841 492,69
spolu priemer na 1 mesiac	1 054 261,39	1 105 121,08	1 403 457,72
podiel z bežných výdavkov /%/ bez odvodov	26,25	28,58	28,23

*PŠS: príplatok za špecializačné štúdium

** vyplatené príplatky: mzdové zvýhodnenie za nočnú prácu, mzdové zvýhodnenie za prácu v noci od 5.00 do 6.00 hodiny, mzdové zvýhodnenie za sobotu, nedeľu a sviatok

***vyplatené náhrady mzdy obsahovali tieto zložky: dovolenka, študijné voľno, dôležité osobné prekážky v práci, pracovné voľno s náhradou mzdy z dôvodu účasti zamestnanca na odbornej akcii (kongresy)

K výraznému nárastu vyplatených plátov lekárov a sestier a pôrodných asistentiek došlo v roku 2012, a to najmä v dôsledku zmien pracovnoprávných predpisov (napr. povinnosť úpravy základnej zložky mzdy lekárov najmenej na minimálnu výšku základnej zložky mzdy, minimálne mzdové nároky sestier a pôrodných asistentiek, príplatok za špecializáciu). Postupné navyšovanie základnej zložky mzdy malo vplyv aj na navyšovanie pri vyplácaní iných zložiek mzdy ako boli nadčasy, náhrady mzdy, ktoré boli vypočítavané z priemernej hodinovej mzdy.

Na základe údajov uvedených v tabuľke č. 2 možno konštatovať, že rast plátov lekárov, sestier a pôrodných asistentiek spolu v kontrolovanom období bol v rozpätí od 4,82 % do 26,99 %.

V roku 2011 oproti predchádzajúcemu roku sa tarifné platy zvýšili o sumu 255 152,26 EUR, čo predstavovalo v percentuálnom vyjadrení zvýšenie tarifných plátov o 3,74 %.

V roku 2012 v porovnaní s rokom 2011 došlo k výraznému zvýšeniu tarifných plátov o sumu 2 773 489,30 EUR, čo predstavovalo ich zvýšenie o 39,21 %.

Podiel vyplatených plátov lekárom, sestram a pôrodným asistentkám spolu z bežných výdavkov bol v roku 2010 - 26,25 %, v roku 2011 - 28,58 % a v roku 2012 - 28,23 %.

Neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku, neaktívnu časť pracovnej pohotovosti mimo pracoviska a aktívnu činnosť pracovnej pohotovosti – práca nadčas (priamy výkon) tvorila ústavná pohotovostná služba (ďalej len „ÚPS“). Na základe údajov uvedených v tabuľke č. 2 a z podkladov od kontrolovaného subjektu bolo zistené, že v roku 2012 pri menšom počte vykázaných hodín bolo v rámci ÚPS v časti plat za prácu nadčas

(priamy výkon) vynaložených o 365 959,67 EUR viac ako tomu bolo v roku 2011. Uvedené bolo spôsobené postupných zvyšovaním základnej zložky mzdy lekárov na najmenej minimálnu výšku základnej mzdy (01.01.2012, 01.04.2012 a 01.07.2012) a sestier a pôrodných asistentiek (01.04.2012). Tieto navýšenia miezd mali za následok zvýšenie priemernej hodinovej mzdy, čo sa odzrkadlilo aj pri vyplácaní nadčasov a náhrad mzdy.

UNM v rokoch 2010 až 2012 nevyplácala príplatok za riadenie, ani príplatok za zastupovanie. Pri odmeňovaní lekárov, sestier a pôrodných asistentiek postupovala v súlade so zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZP“), kolektívnou zmluvou a smernicou o odmeňovaní č. 2/2005 (ďalej len „smernica“), podľa ktorých kontrolovaný subjekt nebol povinný vyplácať uvedené príplatky. V tejto súvislosti poukazujeme nato, že ZP neobmedzuje zmluvné strany pri výbere zložiek mzdy ani pri uplatňovaní ich názvov. Aj v podmienkach odmeňovania zamestnancov podľa ZP je preto možné uplatniť princípy právne záväzné pre zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, ak sa zakotvia do kolektívnej zmluvy (zmluvný princíp).

2.1 Odmeňovanie lekárov

Kontrolná skupina zisťovala ako sa v priebehu kontrolovaného obdobia vyvíjali – menili vyplatené platy lekárov spolu za rok s vypočítaným priemerom platov lekárov spolu za mesiac, podiel jednotlivých zložiek platov lekárov spolu za rok a priemerná suma platov lekárov spolu za mesiac a prepočítaná na osobu (lekára) za mesiac.

Zistené a prepočítané údaje boli zapracované do nasledovných prehľadných tabuliek č. 3, 4, 5.

Tabuľka č. 3 Platy vyplatené lekárom spolu za rok a priemer za mesiac

v EUR

Plat	2010		2011		2012	
	rok	mesiac	rok	mesiac	rok	mesiac
tarifný plat	2 841 421,27	236 785,11	2 973 260,78	247 771,73	4 345 997,79	362 166,48
príplatok za riadenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
príplatok za zastupovanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
osobný príplatok	549 257,02	45 771,42	591 637,49	49 303,12	698 168,71	58 180,73
platová kompenzácia za sťažený výkon práce	133 933,52	11 161,13	146 909,24	12 242,44	158 310,25	13 192,52
príplatky	127 579,42	10 631,62	140 842,95	11 736,91	151 957,75	12 663,15
plat za prácu nadčas	804 350,56	67 029,21	850 404,79	70 867,07	1 161 107,28	96 758,94
plat za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku	357 802,88	29 816,91	308 238,48	25 686,54	310 668,23	25 889,02
náhrada za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti mimo pracoviska	74 350,05	6 195,84	79 112,92	6 592,74	87 392,05	7 282,67
odmeny	218 018,42	18 168,20	331 923,17	27 660,26	256 219,78	21 351,65
náhrady	529 997,96	44 166,50	565 190,98	47 099,25	766 201,17	63 850,10
spolu	5 636 711,10	469 725,93	5 987 520,80	498 960,07	7 936 023,01	661 335,25

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Tabuľka č. 4 Platy lekárov spolu za rok a podiely ich jednotlivých zložiek

v EUR

Plat	2010		2011		2012	
	rok	podiel %/	rok	podiel %/	rok	podiel %/
tarifný plat	2 841 421,27	50,41	2 973 260,78	49,66	4 345 997,79	54,76
príplatok za riadenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
príplatok za zastupovanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
osobný príplatok	549 257,02	9,74	591 637,49	9,88	698 168,71	8,80
platová kompenzácia za sťažený výkon práce	133 933,52	2,38	146 909,24	2,45	158 310,25	1,99
príplatky	127 579,42	2,26	140 842,95	2,35	151 957,75	1,91
plat za prácu nadčas	804 350,56	14,27	850 404,79	14,20	1 161 107,28	14,63
plat za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku	357 802,88	6,35	308 238,48	5,15	310 668,23	3,91
náhrada za neaktívnu časť prac. pohotovosti mimo pracoviska	74 350,05	1,32	79 112,92	1,32	87 392,05	1,10
odmeny	218 018,42	3,87	331 923,17	5,54	256 219,78	3,23
náhrady	529 997,96	9,40	565 190,98	9,44	766 201,17	9,65
spolu	5 636 711,10	100,00	5 987 520,80	100,00	7 936 023,01	100,00

Tabuľka č. 5 Priemerná suma platov lekárov spolu za mesiac a prepočítaná na 1 osobu

v EUR

Ukazovateľ	Rok					
	2010		2011		2012	
	mesiac	na 1 osobu	mesiac	na 1 osobu	mesiac	na 1 osobu
tarifný plat	236 785,11	821,43	247 771,73	810,35	362 166,48	1 142,30
príplatok za riadenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
príplatok za zastupovanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
osobný príplatok	45 771,42	158,79	49 303,12	161,25	58 180,73	183,51
platová kompenzácia za sťažený výkon práce	11 161,13	38,72	12 242,44	40,04	13 192,52	41,61
príplatky	10 631,62	36,88	11 736,91	38,39	12 663,15	39,94
plat za prácu nadčas	67 029,21	232,53	70 867,07	231,77	96 758,94	305,19
plat za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku	29 816,91	103,44	25 686,54	84,01	25 889,02	81,66
náhrada za neaktívnu časť prac. pohotovosti mimo pracoviska	6 195,84	21,49	6 592,74	21,56	7 282,67	22,97
odmeny	18 168,2	63,03	27 660,26	90,46	21 351,65	67,34
náhrady	44 166,50	153,22	47 099,25	154,04	63 850,10	201,39
spolu	469 725,93	1 629,52	498 960,07	1 631,87	661 335,25	2 085,90
priemerný počet lekárov (vid' tab. č. 1)	288,26		305,76		317,05	

Z vyššie uvedených tabuľkových prehľadov vyplýva, že platy vyplatené lekárom spolu v roku 2011 oproti roku 2010 dosiahli len primeraný nárast, spôsobený najmä prijatím nových lekárov do pracovného pomeru. K výraznému nárastu vyplatených platov spolu došlo v roku 2012 zvýšením základnej zložky mzdy najmenej na minimálnu výšku stanovenú novelizáciou zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotných pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“).

Porovnaním základnej zložky platov (tarifné platy) lekárov za rok 2012 vo vzťahu k roku 2011 a obdobiu roka 2010 bolo preukázané zvýšenie objemu vyplatených finančných prostriedkov na tarifné platy na sumu 4 345 997,79 EUR. Pri priemernom počte 317,05 lekárov spolu za rok 2012 predstavoval priemerný mesačný tarifný plat lekárov spolu sumu

362 166,48 EUR. Oproti roku 2011 (pri priemernom počte 305,05 lekárov) tak došlo k zvýšeniu tarifných plátov o sumu 1 372 737,01 EUR, čo pri priemernom mesačnom ukazovateli tejto zložky mzdy došlo k nárastu o sumu 114 394,75 EUR. Rovnaký trend bol zaznamenaný aj pri porovnaní roku 2012 s rokom 2010. Rozdiel celkového tarifného platu týchto období predstavoval za obdobie roka 2012 zvýšenie o sumu 1 504 576,52 EUR (priemerný mesačný rozdiel dosiahol sumu 125 381,37 EUR) pri nižšom priemernom počte 288,26 lekára za rok 2010. V percentuálnom vyjadrení tarifný plat lekárov dosiahol hodnotu 54,76 % z celkového mzdového objemu na platy lekárov a oproti roku 2011 bola táto časť platu zvýšená o 5,10 % a vzhľadom na rok 2010 o 4,35 %. Priemerný mesačný tarifný plat lekára v roku 2012 predstavoval sumu 1 142,30 EUR a oproti roku 2011 bol zvýšený o 331,95 EUR a roku 2010 o 320,87 EUR. Pokles tarifného platu o 0,75 % bol preukázaný v roku 2011 oproti roku 2010, a to pri zvýšenom objeme finančných prostriedkov o sumu 131 839,51 EUR, zvýšenom priemernom počte lekárov v roku 2011 o 17,50 lekára, keď priemerný mesačný tarifný plat lekára prepočítaný na jednu osobu predstavoval v roku 2011 hodnotu 810,35 EUR a v roku 2010 sumu 821,43 EUR.

Odmeňovanie lekárov bolo preverené na vybratej vzorke pracovných zmlúv uzatvorených medzi zamestnávateľom UNM a zamestnancami – lekármi s výberovým kritériom – 6 % z počtu lekárov (350), čo bolo 22 pracovných zmlúv. Vo vybratej vzorke boli zastúpené nasledovné skupiny – osoby bez praxe (4), osoby s praxou do päť rokov (5), osoby s praxou od päť do desať rokov (5), osoby s praxou nad desať rokov (5) a osoby v riadiacej funkcii (4).

Kontrolná skupina preverením odmeňovania lekárov v kontrolovanom období zistila, že pracovnoprávne vzťahy lekárov boli spravované ustanoveniami ZP. Pracovné pomery boli založené na základe písomných pracovných zmlúv. V preverených pracovných zmluvách (22) boli dohodnuté podstatné náležitosti, a to druh práce, na ktorý sa zamestnanec prijíma, a jeho stručná charakteristika, miesto výkonu práce, deň nástupu do práce. Mzdové podmienky ako aj ďalšie pracovné podmienky (výplatné termíny, pracovný čas, výmera dovolenky a dĺžka výpovednej doby) boli dohodnuté v kolektívnej zmluve, čo bolo v súlade s ustanoveniami § 43 ods. 1 písm. d) ZP a so zachovaním zmluvného princípu. UNM pri odmeňovaní lekárov v kontrolovanom období postupovala podľa ZP, kolektívnej zmluvy a smernice. V rokoch 2010 a 2011 minimálne mzdové nároky (ďalej len „MMN“) - základné zložky mzdy boli priamo naviazané na výšku minimálnej mzdy prostredníctvom koeficientov minimálnej mzdy. Systém ochrany MMN bol členený do šiestich stupňov podľa náročnosti práce. Lekárom bol priradený stupeň náročnosti päť a šesť a určený MMN ako násobok koeficientu a mesačnej minimálnej mzdy. V dohodách o mzdových podmienkach u všetkých preverených lekárov bola uvedená forma odmeňovania, suma základnej zložky mzdy, ďalšie zložky mzdy (mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce, osobné ohodnotenie) a podmienky ich poskytovania. Od 01.01.2012 došlo k zmene v odmeňovaní lekárov a to v tom, že novelou zákona č. 578/2004 Z. z. ustanovením § 80a (účinný od 01.07.2012 a prechodným ustanovením k úpravám účinným od 01.01.2012 § 102k (účinný od 01.01.2012 do 30.06.2012) došlo k osobitnej úprave minimálnej výšky základnej zložky mzdy lekárov. Vzhľadom k tomu, že tento zákon je vo vzťahu k ZP osobitným predpisom, kontrolovaný subjekt zákonnú zmenu mzdových podmienok špecifikoval v kolektívnej zmluve a v smernici. Na základe uvedeného kontrolovaný subjekt upravil lekárom dohodami o mzdových podmienkach základnú zložku mzdy najmenej na minimálnu výšku, čím dodržal osobitné ustanovenie o minimálnej výške základnej zložky mzdy lekára.

Kontrolná skupina zistila z dohôd o mzdových podmienkach, že v kontrolovanom období rokov 2010 až 2012 došlo k úprave mzdových podmienok vybratej vzorky lekárov celkom 155-krát, a to:

- 48-krát v zložke základnej mzdy,
- 16-krát v mzdovej kompenzácií za sťažený výkon práce,
- 6-krát v osobnom ohodnotení.

Preverením dodržiavanie podmienok odmeňovania upravených v kolektívnej zmluve a porovnaním so skutočnosťou, t. j. so mzdovými listami neboli zistené nedostatky.

Kontrolou nebol zistený rozpor s dobrými mravmi pri výkone práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov (§ 13 ods. 3 ZP), občianskoprávných vzťahov (§ 3 Občianskeho zákonníka), zo zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3), ktorý by mohol vzniknúť v dôsledku zmien a nezhôd medzi zamestnávateľom – UNM a lekármi z dôvodu odmeňovania.

Overením dodržiavania povinností zamestnávateľa a lekára (podstata pracovnoprávneho záväzku) v zmysle ustanovenia § 47 ZP, vrátane ods. 3, podľa ktorého zamestnávateľ nesmie posudzovať ako nesplnenie povinnosti, ak zamestnanec odmietne vykonať prácu alebo splniť pokyn, ktoré sú v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo dobrými mravmi, bezprostredne a vážne ohrozujú život alebo zdravie zamestnanca alebo iných osôb, neboli zistené nedostatky.

2.2 Odmeňovanie sestier a pôrodných asistentiek

Kontrolná skupina zisťovala ako sa v priebehu kontrolovaného obdobia menili vyplatené platy sestrám a pôrodným asistentkám spolu za rok s vypočítaným priemerom platov sestier a pôrodných asistentiek spolu za mesiac, podiel jednotlivých zložiek ich platov spolu za rok a priemerná suma ich platov spolu za mesiac a prepočítaná na osobu za mesiac.

Zistené a prepočítané údaje boli zapracované do tabuliek č. 6, 7, 8.

Tabuľka č. 6 Platy vyplatené sestrám a pôrodným asistentkám spolu za rok a priemer za mesiac v EUR

Plat	2010		2011		2012	
	rok	mesiac	rok	mesiac	rok	mesiac
tarifný plat	3 976 386,07	331 365,51	4 099 698,82	341 641,57	5 500 451,11	458 370,93
príplatok za riadenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
príplatok za PŠŠ*	0,00	0,00	0,00	0,00	189 008,98	15 750,75
príplatok za zastupovanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
osobný príplatok	575 478,28	47 956,52	593 134,90	49 427,91	360 323,21	30 026,93
platová kompenzácia za sťažený výkon práce	315 150,53	26 262,54	336 346,87	28 028,91	352 747,14	29 395,60
príplatky	701 641,03	58 470,09	736 193,81	61 349,48	799 195,71	66 599,64
plat za prácu nadčas	383 481,96	31 956,83	375 850,29	31 320,86	431 107,47	35 925,62
plat za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku	46 516,72	3 876,39	34 103,32	2 841,94	38 918,98	3 243,25
náhrada za neaktívnu časť prac. pohotovosti mimo pracoviska	52 477,23	4 373,10	61 952,68	5 162,72	61 182,20	5 098,52
odmeny	75 210,67	6 267,56	87 076,71	7 256,39	57 723,68	4 810,31
náhrady	888 083,08	74 006,92	949 574,76	79 131,23	1 114 811,20	92 900,93
spolu	7 014 425,57	584 535,46	7 273 932,16	606 161,01	8 905 469,68	742 122,47

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Tabuľka č. 7 Platy vyplatené sestram a pôrodným asistentkám spolu za rok a podiel ich jednotlivých zložiek
v EUR

Plat	2010		2011		2012	
	rok	podiel %/	rok	podiel %/	rok	podiel %/
tarifný plat	3 976 386,07	56,69	4 099 698,82	56,36	5 500 451,11	61,76
príplatok za riadenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
príplatok za PŠŠ	0,00	0,00	0,00	0,00	189.008,98	2,12
príplatok za zastupovanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
osobný príplatok	575 478,28	8,20	593 134,90	8,15	360 323,21	4,05
platová kompenzácia za sťažený výkon práce	315 150,53	4,49	336 346,87	4,62	352 747,14	3,96
príplatky	701 641,03	10,00	736 193,81	10,12	799 195,71	8,97
plat za prácu nadčas	383 481,96	5,47	375 850,29	5,17	431 107,47	4,84
plat za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku	46 516,72	0,66	34 103,32	0,47	38 918,98	0,44
náhrada za neaktívnu časť prac. pohotovosti mimo pracoviska	52 477,23	0,75	61 952,68	0,85	61 182,20	0,69
odmeny	75 210,67	1,07	87 076,71	1,2	57 723,68	0,65
náhrady	888 083,08	12,66	949 574,76	13,05	1 114 811,20	12,52
spolu	7 014 425,57	100	7 273 932,16	100	8 905 469,68	100

Tabuľka č. 8 Priemerná suma plátov sestier a pôrodných asistentiek spolu za mesiac a prepočítaná na 1 osobu
v EUR

Ukazovateľ	Rok					
	2010		2011		2012	
	mesiac	na 1 osobu	mesiac	na 1 osobu	mesiac	na 1 osobu
tarifný plat	331 365,51	477,47	341 641,57	478,96	458 370,93	631,36
príplatok za riadenie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
príplatok za PŠŠ	0,00	0,00	0,00	0,00	15.750,75	21,70
príplatok za zastupovanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
osobný príplatok	47 956,52	69,10	49 427,91	69,29	30 026,93	41,36
platová kompenzácia za sťažený výkon práce	26 262,54	37,84	28 028,91	39,29	29 395,60	40,49
príplatky	58 470,09	84,25	61 349,48	86,01	66 599,64	91,74
plat za prácu nadčas	31 956,83	46,05	31 320,86	43,91	35 925,62	49,48
plat za neaktívnu časť pracovnej pohotovosti na pracovisku	3 876,39	5,59	2 841,94	3,98	3 243,25	4,47
náhrada za neaktívnu časť prac. pohotovosti mimo pracoviska	4 373,10	6,30	5 162,72	7,24	5 098,52	7,02
odmeny	6 267,56	9,03	7.256,39	10,17	4.810,31	6,63
náhrady	74 006,92	106,64	79 131,23	110,94	92 900,93	127,96
spolu	584 535,46	842,26	606 161,01	849,80	742 122,47	1 022,21
priemerný počet sestier a pôrodných asistentiek (viď tab. č. 1)	694,01		713,30		726	

Porovnaním základnej zložky plátov (tarifné platy) lekárov za rok 2012 vo vzťahu k roku 2011 a obdobiu roka 2010 bolo preukázané zvýšenie objemu vyplatených finančných prostriedkov na tarifný plat na sumu 5 500 451,11 EUR. Pri priemernom počte 726 sestier a pôrodných asistentiek spolu za rok 2012 predstavoval priemerný mesačný tarifný plat sestier a pôrodných asistentiek spolu sumu 458 370,93 EUR. Oproti roku 2011 (pri priemernom počte 713,30 sestier a pôrodných asistentiek) tak došlo k zvýšeniu tarifných plátov o sumu

1 400 752,29 EUR, čo pri priemernom mesačnom ukazovateli tejto zložky mzdy došlo k nárastu o sumu 116 729,36 EUR. Rovnaký trend bol zaznamenaný aj pri porovnaní roku 2012 s rokom 2010. Rozdiel celkového tarifyného platu týchto období predstavoval za obdobie roka 2012 zvýšenie o sumu 1 524 065,04 EUR (priemerný mesačný rozdiel dosiahol sumu 127 005,42 EUR) pri nižšom priemernom počte 694,01 sestier a pôrodných asistentiek za rok 2010. V percentuálnom vyjadrení tarifyný plat sestier a pôrodných asistentiek dosiahol hodnotu 61,76 % z celkového mzdového objemu na platy sestier a pôrodných asistentiek a oproti roku 2011 bola táto časť platu zvýšená o 5,40 % a vzhľadom na rok 2010 o 5,07 %. Priemerný mesačný tarifyný plat sestier a pôrodných asistentiek v roku 2012 predstavoval sumu 631,36 EUR a oproti roku 2011 bol zvýšený o 152,40 EUR a roku 2010 o 153,89 EUR.

Pokles tarifyného platu o 0,33 % bol preukázaný v roku 2011 oproti roku 2010, a to pri zvýšenom objeme finančných prostriedkov o sumu 123 312,75 EUR, zvýšenom priemernom počte sestier a pôrodných asistentiek v roku 2011 o 19,29 sestier a pôrodných asistentiek, keď priemerný mesačný tarifyný plat sestier a pôrodných asistentiek prepočítaný na jednu osobu predstavoval v roku 2011 hodnotu 478,96 EUR a v roku 2010 sumu 477,47 EUR. Z vyššie uvedených tabuľkových prehľadov vyplýva, že platy vyplatené sestrám a pôrodným asistentkám spolu v roku 2011 oproti roku 2010 dosiahli len minimálny nárast.

K výraznému nárastu vyplatených plátov spolu došlo v roku 2012, z dôvodu zvýšenia základnej zložky na MMN, príplatok za získanie odbornej spôsobilosti na výkon špecializovaných pracovných činností a ich samostatné vykonávanie (uvedený príplatok za PŠŠ predstavoval v roku 2012 sumu 189 008,98 EUR).

Odmeňovanie sestier a pôrodných asistentiek bolo preverené na vybratej vzorke pracovných zmlúv uzatvorených medzi zamestnávateľom – UNM a zamestnancami – sestrami a pôrodnými asistentkami s výberovým kritériom – 6 % z ich počtu (717), čo bolo 38 pracovných zmlúv sestier a päť pracovných zmlúv pôrodných asistentiek, celkom 43 pracovných zmlúv. Vo vybratej vzorke boli zastúpené nasledovné skupiny – osoby bez praxe (1), osoby s praxou do päť rokov (12), osoby s praxou od päť do desať rokov (10), osoby s praxou nad desať rokov (13) a osoby v riadiacej funkcii (7).

Kontrolná skupina prevereními odmeňovania sestier a pôrodných asistentiek v kontrolovanom období zistila, že pracovnoprávne vzťahy sestier a pôrodných asistentiek boli spravované ustanoveniami ZP. Pracovné pomery boli založené na základe písomných pracovných zmlúv. V preverených pracovných zmluvách boli dohodnuté podstatné náležitosti, a to druh práce, na ktorý sa zamestnanec prijíma, a jeho stručná charakteristika, miesto výkonu práce, deň nástupu do práce. Mzdové podmienky ako aj ďalšie pracovné podmienky (výplatné termíny, pracovný čas, výmera dovolenky a dĺžka výpovednej doby) boli dohodnuté v kolektívnej zmluve, čo bolo v súlade s ustanoveniami § 43 ods. 1 písm. d) ZP a v súlade so zmluvným princípom. Podmienky odmeňovania sestier a pôrodných asistentiek v kontrolovanom období upravovala aj smernica. V rokoch 2010 a 2011 MMN boli vypočítané ako násobok sumy minimálnej mzdy a koeficientu minimálnej mzdy pre príslušný stupeň náročnosti. Sestry a pôrodné asistentky boli zaradované do stupňa náročnosti štyri a päť. V dohodách o mzdových podmienkach u preverenej vybranej vzorky bola uvedená forma odmeňovania, suma základnej zložky mzdy, ďalšie zložky mzdy (mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce, osobné ohodnotenie) a podmienky ich poskytovania. K zmene v odmeňovaní sestier a pôrodných asistentiek došlo 01.04.2012 účinnosťou zákona č. 62/2012 Z. z. o minimálnych mzdových nárokoch sestier a pôrodných asistentiek, ktorým sa dopĺňa zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme (ďalej len „zákon č. 62/2012 Z. z.“), Minimálne mzdové ohodnotenie bolo odstupňované od dĺžky výkonu ošetrovateľskej praxe a praxe pôrodných asistentiek,

získanej odbornej spôsobilosti na výkon špecializovaných resp. certifikovaných pracovných činností, alebo výkonu riadenia a organizácie ošetrovateľskej praxe alebo pôrodnej asistencie. Kontrolovaný subjekt od 01.04.2012 splnil povinnosť vyplývajúcu zo zákona č. 62/2012 Z. z. a vyrovnal mzdu sestrám a pôrodným asistentkám najmenej na zákonom stanovené MMN. Takúto úpravu kontrolovaný subjekt dohodol v kolektívnej zmluve a upravil aj v smernici. Počas účinnosti zákona č. 62/2012 Z. z. dochádzalo k zmene MMN sestier a pôrodných asistentiek len z dôvodu zvýšenia rokov praxe.

Vzhľadom ku skutočnosti, že účinnosť zákona 62/2012 Z. z. bola dňa 31.07.2012 pozastavená rozhodnutím Ústavného súdu o pozastavení účinnosti zákona č. 62/2012 Z. z. bolo v Zbierke zákonov – čiastka 53/2012 vyhlásené dňa 31.07.2012, nedošlo k zníženiu platu sestier a pôrodných asistentiek z dôvodu odporúčania MZ SR zo dňa 12.07.2012, podľa ktorého sa nebudú realizovať žiadne kroky v súvislosti so znižovaním plátov zdravotných sestier v nemocniciach v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR. Riaditeľ UNM ako zamestnávateľ oboznámil predsedu odborovej organizácie s odporúčaním MZ SR, že UNM bude naďalej postupovať v zmysle dohodnutých pravidiel v smernici.

Kontrolou dodržania zákona č. 62/2012 Z. z. vzájomným porovnaním pracovných zmlúv uzatvorených pred účinnosťou tohto zákona, v období účinnosti tohto zákona a v období pozastavenia účinnosti tohto zákona neboli zistené nedostatky.

Kontrolná skupina zistila z dohôd o mzdových podmienkach, že v kontrolovanom období rokov 2010 až 2012 došlo k úprave mzdových podmienok vybranej vzorky sestier a pôrodných asistentiek celkom 313-krát, a to:

- 152-krát v zložke základnej mzdy,
- 80-krát v mzdovej kompenzácií za sťažený výkon práce,
- 64-krát v osobnom ohodnotení,
- 17-krát v PŠŠ.

Preverením dodržiavanie podmienok odmeňovania upravených v kolektívnej zmluve a porovnaním so skutočnosťou, t. j. so mzdovými listami neboli zistené nedostatky.

Kontrolou nebol zistený rozpor s dobrými mravmi pri výkone práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávnych vzťahov (§ 13 ods. 3 ZP), občianskoprávnych vzťahov (§ 3 Občianskeho zákonníka), zo zákona 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3), ktorý by mohol vzniknúť v dôsledku zmien a nezhôd medzi zamestnávateľom, sestrami a pôrodnými asistentkami z dôvodu odmeňovania.

Overením dodržiavania povinností zamestnávateľa, sestier a pôrodných asistentiek (podstata pracovnoprávneho záväzku) v zmysle ustanovenia § 47 ZP, vrátane ods. 3 neboli zistené nedostatky.

Kontrolná skupina na základe predloženého prehľadu o vykonaných vnútorných a vonkajších kontrolách v rokoch 2010 až 2012 zistila, že v UNM nebola vykonaná v kontrolovanom období žiadna kontrola so zameraním na odmeňovanie. V dňoch 21.02.2012 až 23.02.2012 bola v UNM vykonaná Inšpektorátom práce Žilina inšpekcia práce zameraná na kontrolu ustanovenia § 102k zákona č. 578/2004 Z. z. v súvislosti so zvýšením minimálnej výšky základnej zložky mzdy niektorých zdravotníckych pracovníkoch pracujúcich v zariadeniach ústavnej zdravotnej starostlivosti. Zároveň bol výkon inšpekcie práce zameraný na kontrolu dodržiavania zákonnosti procesu, akým bolo riešené stiahnutie výpovede lekárov. Výsledkom výkonu inšpekcie práce bol záznam zo dňa 24.02.2012 vzhľadom ku skutočnosti, že v kontrolovanom subjekte neboli zistené nedostatky.

Zhrnutie:

Kontrolou hospodárenia s verejnými prostriedkami vo vybraných oblastiach so zameraním najmä na odmeňovanie vo vybranom zdravotníckom zariadení bolo zistené:

- pracovnoprávne vzťahy medzi zamestnancami (lekári, sestry, pôrodné asistentky) a zamestnávateľom (UNM) boli v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a ďalšími predpismi vzťahujúcimi sa na odmeňovanie,
- podmienky odmeňovania upravené v kolektívnej zmluve a smernici v porovnaní so skutočnosťou boli dodržané,
- osobitné ustanovenia o minimálnej výške základnej zložky mzdy lekárov boli dodržané,
- UNM splnila povinnosti vyplývajúce z osobitného právneho predpisu o MMN sestier a pôrodných asistentiek,
- rozpor s dobrými mravmi pri výkone práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávnych vzťahov, občianskoprávnych vzťahov ani z poskytovania zdravotnej starostlivosti u kontrolovaného subjektu nebol zistený,
- u kontrolovaného subjektu a zamestnancov neboli zistené porušenia pri plnení povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru (ako podstata pracovnoprávneho záväzku).

Kontrolovanému subjektu bol ponechaný výťah č. 2 záznamu o výsledku kontroly.

Kontrolovaný subjekt potvrdzuje, že kontrolná skupina NKÚ SR vrátila všetky zapožičané doklady.

Záznam o výsledku kontroly vypracovali dňa: 20.03.2013

Mgr. Viera Kožová
vedúca kontrolnej skupiny

Ing. Zuzana Marunová
členka kontrolnej skupiny

S obsahom záznamu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 25.03.2013

Doc. MUDr. Julián Hamžík, PhD,
riaditeľ UNM